

LOYIHALARGA INNOVATSIYALARNI JALB QILISH JARAYONLARI

Qodirov Farrux Ergash o'g'li

Matematika va ta'limda axborot texnologiyasi kafedrasi mudiri

Bo'riyeva Fayyoz Baxodirovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti,

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-bosqich magistranti.

E-mail: fayyozaboriyeva@gmail.com

ORCID-0009-0007-1726-567X.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15393048>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 05- May 2025 yil

Ma'qullandi: 10- May 2025 yil

Nashr qilindi: 13- May 2025 yil

KEY WORDS

Loyiha, investitsiya, innovatsiya, iqtisodiyot, texnologiya, startup.

ABSTRACT

Ushbu maqolada innovatsiyalarni loyihalarga jalb qilish jarayonlari, ularning samaradorligini oshirish usullari, rivojlangan davlatlar va O'zbekiston tajribasi tahlil qilinadi. Innivatsion loyihalarni shakllantirish bosqichlari, boshqaruv yondashuvlari va ularning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati yoritiladi.

Bugungi kunda innovatsiyalar iqtisodiy rivojlanishning asosiy drayverlaridan biri bo'lib, mamlakatlarning global raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonda ham innovatsion texnologiyalarni loyihalarga jalb qilish bo'yicha davlat tomonidan qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyevning "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, Innovatsion rivojlanish vazirligi tomonidan ilgari surilgan loyihalar va startup ekotizimining shakllanishi innovatsion muhitni rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu maqolada loyihalarga innovatsiyalarni jalb qilish jarayonlari, mavjud muammolar va ularning yechimlari tahlil qilinadi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Ushbu tadqiqotda loyihalarga innovatsiyalarni jalb qilish jarayonlarini tahlil qilish uchun turli xil ilmiy va amaliy manbalardan foydalanildi. Mirziyoyev Sh. "Yangi O'zbekiston – yangi taraqqiyot bosqichida" T.: O'zbekiston, 2022. Ushbu kitobda O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanish strategiyalari, innovatsion islohotlar va davlat tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar haqida batafsil ma'lumot berilgan. Kitobda innovatsiyalarni jalb qilishning huquqiy va institutsional asoslari, shuningdek, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgan dasturlar haqida muhim ma'lumotlar keltirilgan. Ushbu manba O'zbekistonning innovatsion rivojlanish strategiyasini tushunish uchun asosiy material bo'lib xizmat qiladi. Prezident tomonidan belgilangan ustuvor yo'nalishlar innovatsion loyihalarni amalga oshirish jarayoniga qanday ta'sir qilishini tushunish uchun muhim hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, 2020 yil 5-oktyabr. Ushbu farmonda O'zbekistonda raqamli transformatsiyani rivojlantirish, IT infratuzilmasini kengaytirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha rejalarda belgilangan.

Raqamli iqtisodiyotning innovatsion loyihalarga ta'siri, davlat tomonidan taqdim etilayotgan imkoniyatlar va kelajakdagi rejalarga oid asosiy ma'lumotlarni taqdim etadi. Farmon innovatsion loyihalar uchun huquqiy va iqtisodiy sharoitlarni tushunishda muhim ahamiyatga ega. OECD. "Venture Capital Trends and Policies." Paris, 2022. Ushbu tadqiqot

venchur kapital bozori va uning innovatsion loyihalarni rivojlantirishdagi o'rni haqida batafsil ma'lumot beradi. Turli mamlakatlarning venchur kapital siyosatlari, investitsiya jalb qilish usullari va startup ekotizimlarini qo'llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilingan. Harvard Business Review. "Bridging the Gap Between Research and Market." Boston, 2021. McKinsey & Company. "The Future of Digital Innovation." New York, 2023. Ushbu adabiyotlar innovatsiyalarni jalb qilish jarayonlarini tushunish va takomillashtirish bo'yicha muhim nazariy va amaliy ma'lumotlarni taqdim etdi. O'zbekiston Prezidenti tomonidan ilgari surilgan innovatsion strategiyalar milliy darajada innovatsiyalarni rivojlantirish yo'nalishlarini tushunishga yordam berdi, xalqaro tadqiqotlar esa venchur kapital, ilm-fan va biznes integratsiyasi hamda raqamli transformatsiya bo'yicha ilg'or tajribalarni o'rganish imkonini berdi. Ushbu sharh innovatsion loyihalarni samarali boshqarish va ularni qo'llab-quvvatlash strategiyalarini ishlab chiqishda muhim manbalar bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Quyidagi usullar foydalanib tadqiqot ishi olib borildi Nazariy tahlil metodi, innovatsion iqtisodiyot, loyiha boshqaruvi va startup ekotizimi bo'yicha ilmiy manbalar o'rganildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining innovatsiyalarni rivojlantirishga oid asarlari va qarorlari tahlil qilindi. Xalqaro tajriba va rivojlangan davlatlardagi innovatsion jarayonlar o'rganildi.

Empirik tadqiqot metodi, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan innovatsion loyihalar va ular bo'yicha statistik ma'lumotlar tahlil qilindi. Xalqaro tashkilotlarning innovatsion rivojlanish bo'yicha hisobotlari o'rganildi. Startup ekotizimi va venchur kapital bozorining hozirgi holati baholandi.

Amaliy yondashuvlarga asoslangan metodlar, Innovatsion loyiha boshqaruvi va startaplar uchun moliyaviy mexanizmlar tahlil qilindi. Innovatsion ekotizimni rivojlantirish uchun tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tahlil va natijalar. Loyihaning tahlil natijalariga ko'ra quyidagi asosiy jihatlar aniqlangan. So'nggi yillarda O'zbekistonda startup va innovatsion loyihalar soni sezilarli darajada oshdi. Ayniqsa, IT, qishloq xo'jaligi, energetika va sog'liqni saqlash sohalarida innovatsion yechimlar keng qo'llanilmoqda. Innovatsion loyihalar orqali yangi ish o'rinlari yaratilmoqda va iqtisodiyotning turli sohalarida samaradorlik oshmoqda. Innovatsion rivojlanishda hali ham muammolar mavjud. Masalan, moliyaviy resurslarning chekliligi, innovatsion madaniyatning yetarlicha rivojlanmaganligi va xalqaro bozorga kirishdagi qiyinchiliklar kabi to'siqlar mavjud. Kelajakdagi yo'nalishlar innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish, xususiyl sektorning ishtirokini kuchaytirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish rejalashtirilmoqda. Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data), blokcheyn va boshqa zamonaviy texnologiyalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbekistonda innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash tizimi ijobiy yo'nalishda rivojlanmoqda, ammo hali ham yanada samarali va barqaror rivojlanish uchun qo'shimcha chora-tadbirlar talab etilmoqda. Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash tizimi rivojlanmoqda. "Innovatsion rivojlanish strategiyasi – 2030" doirasida startaplar va texnoparklarga subsidiya ajratish tizimi shakllanmoqda. Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektni rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlari ishlab chiqilmoqda. Startup ekotizimi rivojlanayotgan bo'lsa-da, venchur kapital bozori hali shakllanmagan. Dunyo tajribasiga ko'ra, muvaffaqiyatli innovatsion loyihalarning aksariyati xususiyl investitsiyalar bilan qo'llab-quvvatlanadi. O'zbekistonda esa venchur kapital investitsiyalari hali ham rivojlanish

bosqichida. Innovatsion loyiha boshqaruvi samaradorlikni oshiradi. "Agile", "Lean Startup" va "Design Thinking" kabi zamonaviy metodlar loyiha jarayonlarini tezlashtirish va natijadorligini oshirishga yordam beradi. Texnoparklar va inkubatorlarning soni ortmoqda. O'zbekistonda "Yashnobod" texnoparki, "IT Park" va boshqa innovatsion markazlar tashkil etilgan bo'lsa-da, ularning samaradorligi oshirilishi lozim. Raqamli iqtisodiyotning o'sishi innovatsiyalarni jadallashtirishga xizmat qilmoqda. Davlat xizmatlarining raqamlashtirilishi va IT infratuzilmaning kengayishi innovatsion loyihalarni tezroq tatbiq etish imkonini bermoqda.

Xulosa va tavsiyalar. Moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini kengaytirish. Venchur kapital fondlarini rivojlantirish, startaplar uchun grant dasturlarini kengaytirish va soliq imtiyozlarini oshirish kerak. Bank kreditlari va xususiy investorlarni jalb qilish mexanizmlarini soddalashtirish lozim. Ilm-fan va biznes hamkorligini mustahkamlash. Universitetlarda startap inkubatorlari va texnoparklarni rivojlantirish, ilmiy tadqiqotlarni tijoratlashtirish tizimini yaratish lozim. Innovatsion ekotizimni rivojlantirish. Xalqaro texnologik markazlar bilan hamkorlikni kengaytirish va mahalliy tadbirkorlarni innovatsiyalarga jalb qilish maqsadida maxsus trening va seminarlar o'tkazish zarur. Raqamli transformatsiyani jadallashtirish. IT sohasida malakali kadrlar tayyorlash uchun maxsus dasturlarni yo'lga qo'yish. Davlat xizmatlarini raqamlashtirish jarayonini tezlashtirish. O'zbekistonda innovatsiyalarni loyihalarga jalb qilish bo'yicha tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq moliyalashtirish tizimi, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasi, venchur kapital va startap ekotizimi bo'yicha muammolar mavjud. Ularni bartaraf etish orqali mamlakatning innovatsion salohiyatini oshirish va global bozor bilan integratsiyalashuvi ta'minlanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G'iyosjon Shamsiddinov, Gulandom Raxmatova, **MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR (FINTECH) VA BANK XIZMATLARINING RAQAMLASHTIRILISHI**, Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения, 2024/12/16, 33-37.
2. G Shamsiddinov, „iyosjon, Jasmina Murodulloyeva, and Durdona Turayeva." **GLOBAL IQLIM O „ZGARISHI SHAROITIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI SAQLASHNING ZAMONAVIY, INNOVATSION USULLARI**." Инновационные исследования в современном мире: теория и практика, 2024, 103-106.
3. G'iyosjon Shamsiddinov, Gulandom Raxmatova, Zilola Rajapova, **KLIENT-SERVER ARXITEKTURALARI**, Наука и инновация, 2025/3/25, 113-119.
4. G'iyosjon Shamsiddinov, Gulandom Raxmatova, Zilola Rajapova, **VIRTUAL BORLIQ VA UNING ASOSIY TUSHINCHALARI**, Наука и инновация, 2025/3/24, 52-58.
5. G'iyosjon Shamsiddinov, Barchin Ro'ziqulova, Laziza Inatillayeva, **BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA AFZALLIKLARI**, Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, 2024/10/21, 39-41.
6. Л Турсунова, С Жураев, **ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ**, Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, 2024, 35-37.

7. DO Israilovich, TL Komilovna, Optimization of Validity of Text Information Based On Mechanisms with Soft Clustering, European journal of innovation in nonformal education, 2022, 369-373.
8. Ro'Ziqulova Marjona Jonuzoq Qizi, Tursunova Luiza Komilovna, INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA SAMARALI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR, Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, 2025, 63-66.
9. Луиза Комиловна Турсунова, Гиесжон Шамсиддинов, Образ педагога в информационном мире, "Qishloq va suv xo'jaligida innovatsion texnologiyalarni qo'llash samaradorligi" mavzusidagi xalqaro ilmiy Anjuman, 2024/2/23, 421-426.
10. Зебинисо Абдулхакимовна Абдувалиева, Турсунова Луиза Комиловна, Математический аппарат методов принятия решения документооборота в ВУЗах, 2022, 286-289.
11. Alijon Muhammadiyev, Shukurullo Aliqulov, PROSPECTS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION, Наука и технология в современном мире, 2024, 90-92.
12. Sh Aliqulov, M. Yaxiyaxonova. Ta'lim samaradorligini oshirishda kreativ va zamonaviy metodlarning ahamiyati. Raqamli ta'lim muhitida fanlararo integratsiyani Qo'llashning ta'lim ..., 2024.
13. ALIQULOV SHUKURULLO FAYZULLO, TA'LIM JARAYONIDA MULTIMEDIA VOSITALARINI QO'LLASH, JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS VOLUME – 45 | ISSUE – 2 January – 2024, 2024/1/2, 61-65.
14. J.Toshpo'lotova M.O'ktamov, Sh.Aliqulov, Iqtidorli talabalarni fan, ta'lim va ishlab chiqarish korxonalari bilan integratsiya qilishning zamonaviy usullari, Fan va texnika taraqqiyotida intellektual yoshlarning o'rn, 2024/4/29, 54-57.
15. J.Toshpo'lotova M.O'ktamov, Sh.Aliqulov, Hozirgi globallashuv jarayonida intellektual yoshlarning ijtimoiy rivojlanish davridagi roli, Fan va texnika taraqqiyotida intellektual yoshlarning o'rn, 2024/4/29, 40-43.
16. Mavlonov Sh Sh, FB Jurayeva, ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA MINTAQALAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH, Экономика и социум, 2024, 234-238.
17. Feruza Jo'rayeva, Sarvinoz Xurramova, MA'LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMLARI TAHLILI, Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения, 2024/12/9, 8-12.
18. Feruza Jo'rayeva, TA'LIM JARAYONIDA AQL XARITALARIDAN FOYDALANISH VA ULARNING AHAMIYATI, Молодые ученые, 2024/4/8, 159-166.
19. Feruza Jo'rayeva, Gulhayo Hamdamova, MEDIA SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING JAMIYATIMIZ HAYOTIDAGI AHAMIYATI, Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, 2024/3/31, 31-35.
20. Tuxtanazarova N. A Davletov A. J. , Mavlanberdiyev S. F., Norqulova Z. N., Jurayeva F. B., Jurayeva D. Sh, STUDY RATIO OF MOISTURE AND BIOME FOR EXTREME SITUATION, ВЫСШАЯ ШКОЛА• №23 / 2021, 2021/12/23, 34-36.
21. Nuriddinova, Nozima, and Dinora Norboboyeva. "CHET ELDA ALOHIDA YORDAMGA MUHTOJ BOLALARNING INKLYUZIV TA'LIMI." Молодые ученые 3.8 (2025): 160-165.

22. Nuriddinova, Nozima, and Dinora Norboboyeva. "O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INKLYUZIV TA'LIMNING ME'YORIY-HUQUQIY BAZASI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI." *Наука и инновация* 3.8 (2025): 146-151.
23. Salimova, Marjona, and Nozima Nuriddinova. "AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA TABIIY ILMIY FANLARNI O'QITISHDA DOLZARB MUAMMOLAR VA ULARNI HAL QILISHNING INNOVATION USULLARI." *Наука и инновация* 2.38 (2024): 161-164.
24. Nuriddinova, Sevinch, and Nozima Nuriddinova. "Increasing the effectiveness of learning biology lessons by means of interactive games and interactive methods." *Multidisciplinary Journal of Science and Technology* 4.7 (2024): 288-290.

